

អធិបតី

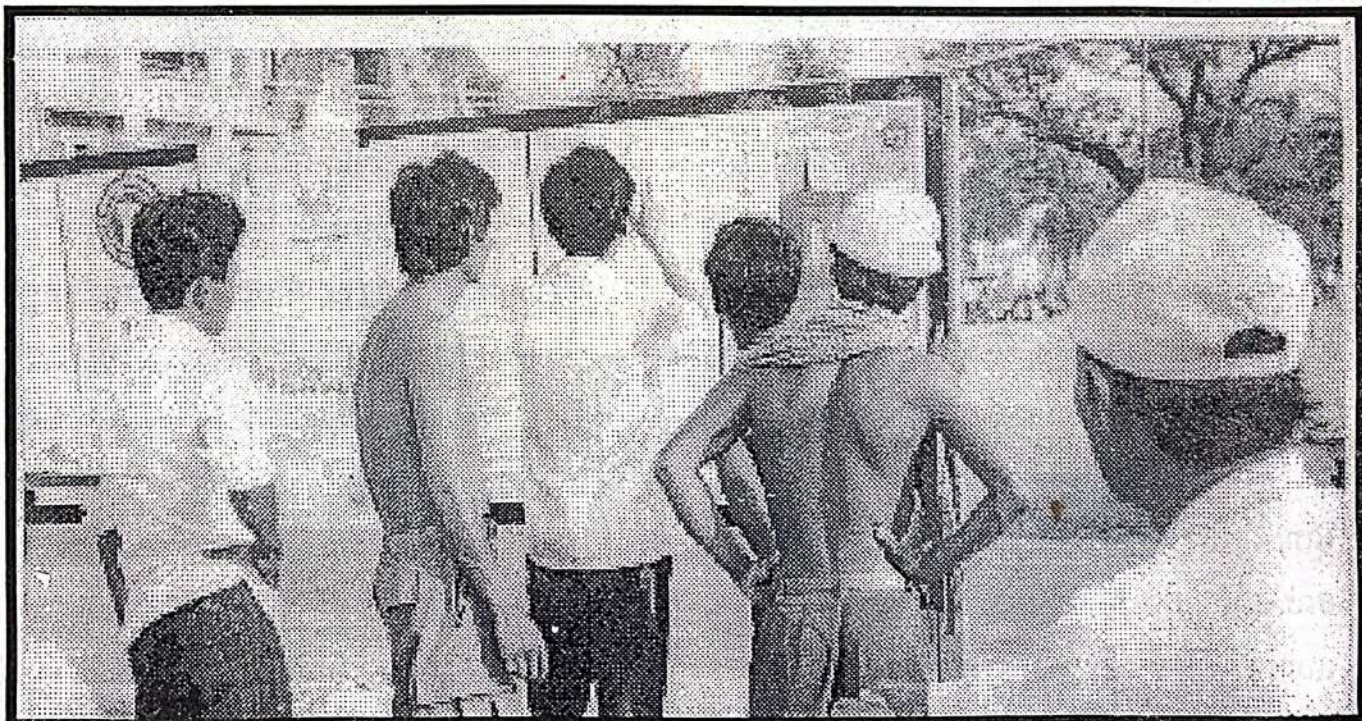
ការបោះឆ្នោតនៅកម្ពុជា ១៩៩៣

00008719

អត្ថបទខ្សែស្តីពីគណបក្ស

ដោយពេលវេលាបោះឆ្នោត ខិតកាន់តែជិតមក ដល់ហើយ យើងខ្ញុំសូមជូនអត្ថបទសង្ខេប
ពី គណបក្សនយោបាយទាំងអស់ ដែលត្រូវចូល រួមប្រកួតប្រជែងគ្នា ។

១: គណបក្សសាមគ្គី ធម៌ប្រជាជាតិ

និមិត្តសញ្ញា: ជញ្ជីងពណ៌សនៅ
ខាងលើរូបសៀវភៅបើក ។ រូប
ជញ្ជីងជានិមិត្តរូបនៃសច្ចៈ ធម៌និង

យុត្តិធម៌សង្គម សៀវភៅតំណាងឲ្យវប្បធម៌-និស្សិត-បញ្ញា
វន្ត បុគ្គលិកបំរើរដ្ឋ និង ផ្នែកឯកជន ។ ផ្នែកខាងស្តាំមាន
គូស្រូវរុំព័ទ្ធពី ខាងក្រៅជារាងស្នែងក្របី ដែល តំណាង
ឲ្យ ភោគផលកសិកម្ម ។ នេះគឺជានិមិត្តរូប តំណាង ឲ្យប្រ
ជាជន ប្រជាពលរដ្ឋរស់នៅតាមតំបន់ជន បទស្រែចំការ។
ខ្សែប្រាំ បីជាន់តំណាងឲ្យការ ស្រុះស្រួលសាមគ្គី រវាង
ប្រជាជាតិទាំងមូល រួម គ្នាកសាងសេដ្ឋកិច្ច និងអភិវឌ្ឍន៍
ឡើងវិញដើម្បី សាមគ្គីធម៌ជាតិ ។ នៅចំហៀងខាងឆ្វេង
គឺជារូប កាំស្ពឺដែលតំណាងឲ្យផ្នែកឧស្សាហកម្ម ហើយ
អមជាមួយមានស្លឹកឈើដែលតំណាងឲ្យ សន្តិភាព ។

ប្រធាន: លោកសុង ម៉ូរីសា គណបក្សនេះបានបង្កើត
ឡើងក្នុងខែតុលា១៩៩២ បន្ទាប់ពីមានកិច្ចព្រមព្រៀងក្នុង
ប៉ារីស មក ។ លោក សុងម៉ូរីសា ថ្លែងថា គណបក្ស
របស់លោក គឺជាគណបក្សប្រជាធិបតេយ្យនិងគណ
បក្សបង្រួបបង្រួមប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរ លោក ម៉ូរីសាបានចំ
ណាយពេល ២៧ ឆ្នាំនៅប្រទេសបារាំង-លោកនិយាយ
ថានៅពេល ដែលលោកចាកចេញពីកម្ពុជាទៅកាលនោះ
ប្រទេសសហរដ្ឋអាមេរិកដោយសន្តិភាពនិងសេរីភាព
លោកតែងតែគាំទ្រសម្តេច នរោត្តម សីហនុ ហើយមក
ដល់សព្វថ្ងៃនេះលោកនៅតែជាអ្នកនិយមរបប សីហនុ ។
លោកមានគំនិតចង់ឲ្យប្រទេសកម្ពុជាបានទទួល នូវនយោ
បាយសង្គមថ្មីមួយ ហើយអនុវត្ត នយោបាយសង្គមមួយ
ដែលជួយ ដល់ប្រជាជនប្រជាពលរដ្ឋក្រីក្ររស់នៅតាម
ជនបទ "សេដ្ឋកិច្ចរឹងរៀងថ្កើងថ្កាន តម្រូវឲ្យមាន នយោ

បាយសង្គមមួយល្អប្រណិត" ។

២: គណបក្សខ្មែរ អព្យាក្រឹត

និមិត្តសញ្ញា: ជើងពានពណ៌ខ្មៅពីរ

ជួរដោយសៀវភៅជានិមិត្តរូបតំណាងឲ្យរដ្ឋធម្មនុញ្ញនៅពី
លើជើងពានមានកងចក្រកាំប៉ាប៊ីជាសញ្ញាតំណាងព្រះពុទ្ធ
សាសនា។ចំណែករូបគូស្រូវតំណាងឲ្យការសំបូរសប្បាយ
នៃប្រជាជនប្រជាពល រដ្ឋកម្ពុជាដែល ៨០%ជាកសិករ ។

ប្រធាន : លោក ឬ ហ៊ែល ជាអតីតសមាជិក
ហ៊្វុនស៊ិនប៉ិច កើតនៅភ្នំពេញលោកបានចូលរៀននៅសា
លាចិននៅ ព្រែនគរ ហើយបានបន្តវិជ្ជាផ្នែកពាណិជ្ជកម្ម
នៅបាងកក នៅចុង ទសវត្សឆ្នាំ ៥០ ។ ពីដើមទសវត្ស
១៩៦០ ដល់ ១៩៧៥ លោកហ៊ែលបានទៅជាអ្នកជំនួញ
ម្នាក់នៅក្រុងបាងកក។លោកបានរស់នៅទីនោះរហូតដល់
ឆ្នាំ១៩៧២នៅពេលដែលលោកត្រឡប់មកភ្នំពេញវិញ
លោកចាប់ផ្តើមបង្កើតគណបក្សនយោបាយរបស់លោក
ផ្ទាល់ ។លោកបានបើកការិយាល័យ គណបក្សខ្មែរអព្យា
ក្រឹតលើកទីមួយនៅភ្នំពេញក្នុងខែវិច្ឆិកាឆ្នាំ ១៩៩២ ។
លោកជាមនុស្សសកម្មក្នុងឆាកនយោបាយប្រទេសកម្ពុជា
តាំងពីឆ្នាំ ១៩៧៧ មក ដែលនៅពេលនោះលោកបាន
បង្កើត ចលនាស្វ័យប្រឆាំង និង របបនៃភាគី កម្ពុជា
ប្រជាធិបតេយ្យលោកជាបណ្តាញរបស់ហ៊្វុនស៊ិនប៉ិចក្នុង
ឆ្នាំ ១៩៨១ ។ ក្នុងឆ្នាំ១៩៧៩លោកបានចំរើការងារថ្វាយ
សម្តេចនរោត្តម សីហនុ ក្នុងឋានៈជាទីប្រឹក្សាហើយពីឆ្នាំ
១៩៨០ ដល់ ១៩៩៣ លោកបានធ្វើជាតំណាងពិសេស
របស់ សម្តេចសម្រាប់ កិច្ចការអាស៊ី ។

គោលដៅ : បើតាមលោក ហ៊ែល បានឲ្យ ដឹងថា
យុទ្ធនាការយោសនា គណបក្សខ្មែរ អព្យាក្រឹត គឺ៖ "

ជំរុញឲ្យមានការជជែកជំរឿកនូវបញ្ហានយោបាយសំខាន់ៗ
ជាការវាយប្រហារទៅលើគណបក្សដទៃផ្សេងៗទៀតហើយ
លោក ងិន ទន់អគ្គលេខាធិការរបស់គណបក្សខ្មែរអព្យា
ក្រិតមានប្រសាសន៍ថា៖ កិច្ចការកែរលំអរជីវភាពនិងការរស់
នៅរបស់ប្រជាជន ប្រជាពលរដ្ឋត្រូវតែអនុវត្តឲ្យបានមុនគេ
បង្អស់... រួចចាំគិតគូរផ្លាស់ប្តូរនយោបាយជាគ្រោយ " ។

- សេចក្តីថ្លែងការរបស់ គណបក្ស ខ្មែរអព្យាក្រិតថ្លែង
ថាគោលដៅ របស់គណបក្ស គឺ " បញ្ចប់នូវការឈ្លាន
ពាន ពីខាងក្រៅហើយឆ្លងកាត់ការរំលោភបំពានបំបាត់នូវ
អំណាចនិយម និង អំពើអយុត្តិធម៌ ចាត់វិធានការយ៉ាង
ម៉ឺងម៉ាត់ ដើម្បីទប់ស្កាត់មិនឲ្យបបប្រល័យពូជសាសន៍រាល
ត្រឡប់មកកាន់អំណាចវិញបាន ។

- បំបាត់ អំពើពុករលួយគ្រប់ស្រទាប់ថ្នាក់ និងបង្កើតគោល
នយោបាយផ្សេងៗឆ្ពោះទៅរករបបនយោបាយ ពហុបក្ស
សមស្របតាមលិខិតប្រជាគេយ្យ " សេចក្តីថ្លែងការណ៍
នេះបានរួមបញ្ចូលនូវគោលការណ៍ណែនាំស្តីអំពីការផ្លាស់ប្តូរ
ខាងនយោបាយនិងសេដ្ឋកិច្ចដែលនឹងរក្សាឲ្យមានអធិប
តេយ្យភាពនិងស្វ័យភាពទឹកដីព្រមទាំងបង្កើតឲ្យមានប្រព័ន្ធ
ផ្សារសេរីសំរាប់ប្រទេសកម្ពុជា ។

គណបក្សមានផែនការបង្កើតនូវប្រព័ន្ធជំនួយរបស់រដ្ឋ
សំរាប់ជួយដល់ប្រជាជនប្រជាពលរដ្ឋក្រីក្រនិងជនរងគ្រោះ
ដោយសង្គ្រាមក៏ដូចជាការប្រកាន់ខ្ជាប់នូវគោលការណ៍ធម្ម
ត្តិធម៌សង្គម សិទ្ធិមនុស្សហើយនិងរក្សាទិដ្ឋភាពផ្សេងៗនៃ
វប្បធម៌ និងសង្គមជាតិខ្មែរ " ។

- ឯកសារនោះបានលើកឡើងនូវគោលនយោបាយអព្យា
ក្រិតជាដាច់ខាតមួយសំរាប់ផ្នែកខាងកិច្ចការបរទេសដោយ
ឈរលើគោលការណ៍សន្តិសុខវិជ្ជមានជាមួយនិងប្រទេស
ជិតខាង ក៏ដូចជា ជាមួយសមាគមន៍អន្តរជាតិ ។

- គណបក្សខ្មែរអព្យាក្រិតបានបើកទីស្តាក់ការរបស់គណ

បក្ស មួយរួចជាស្រេចហើយ ។

៣: គណបក្សប្រជាជន កម្ពុជា

និមិត្តសញ្ញា : ទេវតាជ័យស្រោច
ស្រង់ជីវិតមនុស្ស ។

ប្រធាន : លោកជា ស៊ឹមប្រធាន សភានៃរដ្ឋកម្ពុជា
លោកហ៊ុន សែននាយករដ្ឋមន្ត្រីនៃភាគី រដ្ឋកម្ពុជាប្រសូត្រ
ចេញពីគណបក្សកម្ពុជានិស្ស័យខ្មែរមួយដែលមានឈ្មោះថា
គណបក្សប្រជាជនបដិវត្តកម្ពុជាដែល បានបង្កើតឡើង
ក្នុងឆ្នាំ ១៩៥១នៅពេលគណបក្សកម្ពុជានិស្ស័យមួយចំនួន
បានបង្កើតនូវគណបក្សរបស់ប្រទេសផ្សេងៗ។ ក្នុងឆ្នាំ
១៩៧៩ប្រទេសកម្ពុជាបានកែឈ្មោះទៅជាសាធារណរដ្ឋ
ប្រជាមានិតកម្ពុជាហើយ គណបក្សនេះបានដាក់ ឈ្មោះថា
គណបក្សប្រជាជនបដិវត្តកម្ពុជា ហើយរដ្ឋា ភិបាលបួរ
ឈ្មោះខ្លួនឯង ជារដ្ឋកម្ពុជាវិញនៅឆ្នាំ ១៩៩១ ចំណែក
គណបក្សប្រជាជនបដិវត្តបានដាក់ឈ្មោះទៅជាគណ
បក្សប្រជាជនកម្ពុជាក្នុងរដ្ឋាភិបាល។ គណបក្សប្រជាជនកម្ពុជា
និងភាគីរដ្ឋកម្ពុជា ត្រូវបានដឹកនាំដោយសមាជិក
ដែលជាថ្នាក់ដឹកនាំចាប់តាំង ពីឆ្នាំ ១៩៧៩ មក ។

គោលដៅ: តាមលោកព្រំ សុខាអនុប្រធានទីមួយនៃខុទ្ទការ
ល័យគណបក្សប្រជាជនកម្ពុជាមានប្រសាសន៍ថា៖ គណ
បក្សប្រជាជនកម្ពុជាបានសង្គ្រោះប្រជាជនប្រជាពលរដ្ឋឲ្យ
ផុតពីរបបប្រល័យពូជសាសន៍របស់ក្រុមប៉ុលពត។ លោកមាន
ប្រសាសន៍ទៀតថាប្រជាជនប្រជាពលរដ្ឋបានទទួលស្គាល់
ការធ្វើភាគទានរបស់គណបក្សប្រជាជនកម្ពុជាក្នុងការ
កសាង ប្រទេសជាតិឡើងវិញនិងភាគីរដ្ឋកម្ពុជាបានខិតខំ
ប្រឹងប្រែង បង្កើនបង្ក្រាបជាតិដោយចូលរួមក្នុងដំណើរការ
សន្តិភាព លោកមានប្រសាសន៍ថា៖ គណបក្សប្រជាជន

កម្ពុជាបានអនុវត្តនយោបាយថ្មី និងកែប្រែដោយបង្កើត ប្រព័ន្ធលិខិតប្រជាធិបតេយ្យនិងពហុបក្ស។ គណបក្សប្រជាជន កម្ពុជាមានទីស្នាក់ការចំនួន២៥០នៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា។

៤: គណបក្សសម្ព័ន្ធ សាធារណរដ្ឋ

និមិត្តសញ្ញា: នៅផ្នែកខាងក្រោម

មានដៃពីរចាប់គ្នាកំពុងលេងនៅក្នុង កំពង់ផែមួយដោយ មានទូកនិងស្ពានមួយនៅផ្ទៃខាងក្រោយ ។ នេះមានន័យ ថាគណបក្សមានគោលបំណងចង់ពន្យល់ប្រជាជន ប្រជា ពលរដ្ឋថាគណបក្សនេះចង់បាន សេរីភាព សេដ្ឋកិច្ចរុង រឿងនិងមិត្តភាពជាមួយប្រទេសជំនិះ ផ្សេងទៀត ។

ប្រធាន : លោក ចេង ហេងជាប់ទាក់ទងក្នុងរឿងនយោបាយខ្មែរចំនួន៣០ឆ្នាំ លោកមានប្រសាសន៍ថា៖ ក្នុងរយៈពេលនោះលោកបំរើការងារដោយទៀងត្រង់មិនដែលជាប់ទាក់ទងក្នុងរឿង ពុករលួយឡើយ ។ ក្នុងចន្លោះឆ្នាំ១៩៤០ ១៩៧០ លោកបានធ្វើជា បាទ្យាត់ស្រុក ហើយទៅជាចៅហ្វាយស្រុក រហើយធ្វើជាភូមិប្បបាលមកទៀតបានឡើងដល់ចៅហ្វាយខេត្ត ។ លោកធ្លាប់ធ្វើជាសមាជិកសភាហើយបានធ្វើការក្នុងផ្នែកអនុវត្តច្បាប់នៅពេលដែលប្រទេសកម្ពុជាស្ថិតនៅក្រោមអាណានិគមបារាំងហើយនៅរយៈពេលដែលគ្រប់គ្រងដោយប្រទេសជប៉ុនព្រមទាំងក្នុងរយៈពេលដែលប្រទេសកម្ពុជានៅក្រោមរាជានិយមនិងសាធារណរដ្ឋ ។ លោកចេង ហេងជាសមាជិកសភាជាតិហើយបានក្លាយជាប្រធានសភាជាតិក្នុងឆ្នាំ១៩៦៩។ ក្នុងឆ្នាំ១៩៧០ លោកបានជ្រើសតាំងជាប្រមុខរដ្ឋកម្ពុជាក្នុងពេលដែលសម្តេចព្រះនរោត្តម សីហនុយាងទៅប្រទេសអឺរ៉ុប។ លោកចេង ហេងបានចាកចេញពីប្រទេសកម្ពុជាក្នុងឆ្នាំ ១៩៧៥ ហើយទៅរស់នៅក្នុង សហរដ្ឋអាមេរិកចំនួន១៧ ឆ្នាំក្នុង

ពេលនោះលោកបានធ្វើការសិក្សានិងប្រកបការងារផង ។
គោលដៅ : គោលនយោបាយចម្បងរបស់គណបក្សនេះគឺធ្វើឲ្យសម្រេចនូវសិទ្ធិមនុស្ស និងសេរីភាពជាមូលដ្ឋានសំរាប់ប្រជាជនប្រជាពលរដ្ឋ។ បើ គណបក្សរបស់លោក ឈ្នះលោក ចេង ហេងមានប្រសាសន៍ថា៖ ជាបឋមគឺព្យាយាមបង្កើតឲ្យមានច្បាប់ សំរាប់ បង្រួបបង្រួមជាតិដោយគ្មានប្រកាន់ជើងសីលធម៌ ។ លោកជឿថាប្រទេសកម្ពុជាត្រូវការមិត្តភាពជា មួយប្រទេស ជំនិះប៉ុន្តែចំណងមិត្តភាពនេះមិន សំខាន់ដូចប្រជា ជនកម្ពុជារបប្បបូរណ៍នោះទេ ។ លោកចេង ហេង មានប្រសាសន៍ទៀតថា ៖ គណបក្សរបស់លោកខិតខំប្រឹងប្រែង ធ្វើការបំរើប្រទេសនិងប្រជាជនប្រជាពលរដ្ឋកម្ពុជា ។

៥: គណបក្សកម្ពុជា អព្យាក្រឹត ប្រជាធិបតេយ្យ

និមិត្តសញ្ញា : រូបព្រហ្មមុខបួន

យោលតាមប្រសាសន៍របស់គណបក្សបានឲ្យដឹងថា ព្រហ្មមុខបួនអាចមានន័យច្រើនយ៉ាងតំណាងឲ្យមេត្តា ករុណា មុទិតា ឧបេក្ខា ឬអាចមានន័យសំខាន់បួនទៀតគឺសេរីភាព អធិបតេយ្យភាព សមភាព និងយុត្តិធម៌ ។ ព្រហ្មមុខបួនជានិមិត្តរូបវប្បធម៌របស់ប្រទេស កម្ពុជាផងដែរ។
ប្រធាន : បាម ស៊ីង មានឪពុកម្តាយជាកសិករ ។ លោកកើតនៅស្រុកព្រែកប្បាស ខេត្តតាកែវ ។ លោកបានសិក្សានៅមហាវិទ្យាល័យ គរុកោសល្យ ហើយធ្វើជាគ្រូបង្រៀនពីឆ្នាំ១៩៧០-១៩៧៥ ។ ក្រោយឆ្នាំ១៩៧៩ លោក បានទៅរស់នៅជុំវិញសៀមខ្លួនខាងអឺរ៉ុប រហូត ដល់ឆ្នាំ ១៩៨១ ទើបលោកអញ្ជើញ ទៅសហរដ្ឋអាមេរិក ដើម្បីសិក្សាបន្តទៀត ។

គោលដៅ : លោកចាម ស៊ីង មានប្រសាសន៍ថា៖ មូលហេតុដែលខ្ញុំបង្កើត គណបក្សនេះឡើង គឺខ្ញុំចង់បញ្ចប់សង្គ្រាមនិងនាំមកនូវ បេសិក្ខប្រជាធិបតេយ្យពិត ប្រាកដជូនប្រជាពលរដ្ឋ ដើម្បីឲ្យប្រជាពលរដ្ឋមានប្រជាធិបតេយ្យ និងផ្តល់ អំណាចទៅប្រជាពលរដ្ឋក្នុងការនិយាយ សេរីភាពក្នុងការសរសេរនិង សេរីភាពក្នុងការរួមប្រជុំ ។

ហើយដើម្បីទទួលបានអធិបតេយ្យភាព ប្រជាជនត្រូវមានការចេះដឹងអំពីច្បាប់ ហើយត្រូវប្រើប្រាស់នូវសិទ្ធិរបស់គេផ្ទាល់ខ្លួនផងដែរ។ ហើយ យើងចង់នាំមកនូវសមភាពពិតប្រាកដជូនដល់បងប្អូនខ្មែរ។ ម្នាក់ៗត្រូវមានសិទ្ធិស្មើគ្នាក្នុងការសិក្សារៀនសូត្រ ក្នុងការជ្រើសរើសមុខរបរនិងសិទ្ធិប្រជុំមិនថាឡើយអ្នកនោះជា កសិករ គ្រួសារក្រីក្រក្តីឬក៏កូនស្តេច ។ ហើយគឺយើងចង់នាំមកនូវយុត្តិធម៌ពិតប្រាកដជូនដល់ប្រជាជនយើង។ លោកក៏មានប្រសាសន៍ដែរថានឹងជ្រើសយកសភានិយមជាធរមានយោបាយសំខាន់ជាងគេបង្អស់ដូចដែលមានស្រាប់ ក្នុងសហរដ្ឋអាមេរិក ដោយលោកបង្កើតឲ្យមានរដ្ឋាភិបាលសាធារណរដ្ឋមួយ ។

៦ : គណបក្សកម្ពុជា សេរីឯករាជ្យ ប្រជាធិបតេយ្យ

និមិត្តសញ្ញា : ជញ្ជីង និមិត្តរូបនៃយុត្តិធម៌ ។

ប្រធាន : បណ្ឌិត ឡុង បូរា កើតនៅភូមិស្នង ស្រុកត្បូងឃ្មុំ ខេត្តកំពង់ចាម ។ លោកបានចាកចេញពីប្រទេសកម្ពុជា ក្នុងឆ្នាំ ១៩៦២ ក្រោយពីមិនបានឈ្នះឆ្នោតក្នុងការបោះឆ្នោតតាមស្រុក សំរាប់ជ្រើសរើសតំណាងរាស្ត្រនៃសភាជាតិ ។ បន្ទាប់មកលោកឡុង បូរាបានចំណាយពេល១៥ឆ្នាំក្នុងការសិក្សាច្បាប់នៅទីក្រុងប៉ារីស ឡុងដ៍ ប៊ែរឡាំង និង ក្នុងសហរដ្ឋអាមេរិក ។ ពីឆ្នាំ ១៩៧៨ ដល់១៩៩២ លោកបាន

បំរើការងារច្បាប់នៅប្រទេសស្វីសហើយក្នុងរយៈពេលនេះ លោកច្រើនតែធ្វើដំណើរទៅវិញទៅមករវាងទីក្រុងប៉ារីសនិងប៉ារីសនិងប៉ារីសដើម្បីរៀបចំគណបក្សនយោបាយរបស់លោក ក្នុងក្រុងភ្នំពេញនៅថ្ងៃទី ២០ តុលា ១៩៩២ ។

គោលដៅ : បណ្ឌិតឡុង បូរាមានប្រសាសន៍ថា៖ លោកចង់ឲ្យរដ្ឋាភិបាលនៅប្រទេសកម្ពុជា យកតាមលំនាំរបស់រដ្ឋាភិបាលនៅសហរដ្ឋអាមេរិកដែលនឹងធ្វើការបោះឆ្នោតជាទៀងរាល់៤ឆ្នាំ ។ ដើម្បីធានាថាបញ្ហាអ្នកដឹកនាំពុករលួយនិងត្រូវចេញពីតំណែងតាមរយៈនៃការបោះឆ្នោតដែលនឹងធ្វើឡើងជាទៀងទាត់។ ម្យ៉ាងទៀតលោកចង់ប្តូរ រូបិយប័ណ្ណខ្មែរពីលុយរៀលទៅជាលុយដុល្លារដូចដុល្លារសិង្ហបុរីជាដើម លោកចង់រៀបចំប្រព័ន្ធសេដ្ឋកិច្ចមួយឲ្យមានលំនាំដូចប្រទេសមូលធននិយមសុទ្ធសាធលោកចង់ឲ្យមានទំនើបកម្មនៃប្រព័ន្ធអប់រំក្នុងប្រទេសកម្ពុជា និងផ្តល់ឲ្យនិស្សិតនូវឱកាសសំរាប់ទៅសិក្សា នៅប្រទេសក្រៅ ។ លោកចង់អនុវត្តនូវប្រព័ន្ធសន្តិសុខសង្គមមួយសំរាប់មនុស្សចាស់ ហើយ និងធ្វើឲ្យប្រាកដថាថ្លៃរឹសនិងទាហានទាំងអស់ត្រូវទទួលបានបៀវត្សឲ្យបានសមរម្យដើម្បីកុំឲ្យមានអំពើពុករលួយនិងចោរឆ្មួត ។

លោក ឡុង បូរា មានប្រសាសន៍ថា៖ អំពើពុករលួយនិងបញ្ហាជនជាតិវៀតណាមគឺជាបញ្ហាពីរផ្ទះផ្ទាល់ ជាងគេបំផុតដែលប្រទេសកម្ពុជាកំពុងតែប្រឈមមុខ ។ លោកមានប្រសាសន៍ថា៖ ដើម្បីឲ្យ ការបោះឆ្នោត អាចប្រព្រឹត្តទៅដោយត្រឹមត្រូវហើយនិងធានាឲ្យបាននូវសន្តិភាព នោះ ប្រទេសកម្ពុជាចាំបាច់ត្រូវ មានគោលនយោបាយអន្តោប្រវេសន៍មួយដ៏ ត្រឹមត្រូវ ។

៧ : គណបក្សសាធារណរដ្ឋអភិវឌ្ឍន៍សេរី

និមិត្តសញ្ញា : រូបចាប់ដៃគ្នាសំដែងពីការរួបរួមនៃប្រជាជន កម្ពុជា

និងរូបផែនទីខ្មែរពណ៌ខៀវសំដែងអំពី សេរីភាព។

រូបស្លឹកឈើអមជុំវិញផែនទីសំដែងអំពីការលូតលាស់ នៃ សេដ្ឋកិច្ច កម្ពុជា ។

ប្រធាន : លោក តេក ដូង លោក កើតនៅស្រុកសេរី សោភ័ណ ខេត្តបន្ទាយមានជ័យ ។ លោកបានចូលសិក្សា នៅភ្នំពេញរហូតដល់លោកបានទទួលសញ្ញាបត្របាក់កាឡូ រ៉ាត ។ បន្ទាប់មកលោកបានចូលធ្វើការនៅក្រសួងទេស ចរណ៍ហើយក្រោយមកទៀតនៅក្រសួងការពារជាតិដែល នៅពេលនោះលោកមានឋានន្តរ សក្តិជារង្ស៊ីសេនីយត្រី ។ លោកបានអញ្ជើញទៅ ប្រទេសថៃឡង់ក្នុងនាមជាអនុពន្ធុ យោធាម្នាក់ ។ ក្រោយឆ្នាំ ១៩៧៥លោកបានទៅរស់នៅ សហរដ្ឋអាមេរិកនិងបានចាប់ផ្តើមមុខរបរជំនួញ ។ លោក តេក ដូង បានរៀបចំបង្កើតគណបក្ស របស់លោកក្នុង គោលបំណងមួយ គឺស្វែងរក ជំនួយពីសហរដ្ឋអាមេរិក សំរាប់ជួយដល់ប្រជាជន ប្រជាពលរដ្ឋកម្ពុជាដើម្បីឲ្យពួក គេទទួលនូវ សិទ្ធិសេរីភាពផ្ទាល់ខ្លួន ។

គោលដៅ : គណបក្សសាធារណរដ្ឋអភិវឌ្ឍន៍សេរីចង់ ឲ្យប្រជាជនប្រជាពលរដ្ឋទទួលបាននូវសិទ្ធិ សេរីភាព និង យុត្តិធម៌ ។ គណបក្សនេះមិន ឲ្យរបបរាជានិយមវិលមក កាន់អំណាចវិញឡើយលោកព្យាយាម ជាអគ្គលេខាធិការ របស់គណបក្សមានប្រសាសន៍ថា៖ " ប្រជាពលរដ្ឋត្រូវ មាន អំណាច លើថ្នាក់ដឹកនាំរបស់ខ្លួន ។ បើគណបក្ស យើងឈ្នះឆ្នោតយើងនឹងធ្វើច្បាប់រដ្ឋធម្មនុញ្ញមួយដែលបាន ជ្រើសរើសដោយប្រជាពលរដ្ឋហើយនឹងបង្កើតរដ្ឋាភិបាល ថ្មីមួយដែលមានគោលការណ៍នយោបាយដូចតទៅ៖ ទីមួយ៖ បង្កើតបង្កើនវិស័យកសិកម្ម ។ យើងនឹងប្រើ ប្រាសវិទ្យាសាស្ត្របច្ចេកទេសបង្កើន ជីវភាពរស់នៅរបស់ ប្រជាជនឲ្យបានឧត្តុង្គឧត្តម ។

ទីពីរ : យើងនឹងរៀបចំក្រសួងសុខាភិបាល ។ យើងនឹង

បង្កើតបុគ្គលិក សុខាភិបាល និង បង្កើតមន្ទីរពេទ្យ និង គិលានុប្បដ្ឋាន ចាប់តាំង ពីជនបទ រហូតដល់ទីក្រុង ។

ទីបី : យើងនឹងធ្វើការជួសជុលបណ្តាញគមនាគមន៍និងទូរ គមនាគមន៍ឡើងវិញពីទីក្រុងរហូតដល់ជនបទដាច់ស្រយាល ពីព្រោះកត្តាទាំងពីរនេះគឺជាសរសៃឈាមនៃសេដ្ឋកិច្ច ។

៨ : គណបក្សប្រជា ធិបតេយ្យ

និមិត្តសញ្ញា : រូបក្សាលជីវដែល ប្រមោយកាន់ផ្កាឈូកពីរនិងស្លឹក

ឈូកមួយដែលបង្ហាញពី អត្ថន័យប័ណ្ណទីមួយ គឺការពណ៌ នាពីព្រះពុទ្ធ ព្រះធម៌ ព្រះសង្ឃន័យទីពីរបង្ហាញ ពីសិទ្ធិ អំណាចច្បាប់ទាំងបីគឺ អំណាចនៃច្បាប់នីតិបញ្ញត្តិ នីតិប្រតិ បត្តិ និង តុលាការ ន័យទីបី បញ្ជាក់ពីពាក្យស្លោក របស់ គណបក្សនេះដែលថាសាមគ្គីភាព យុត្តិធម៌និងសុភមង្គល រូបថតលោកអ៊ុន តាំ បានបោះនៅលើសន្លឹកឆ្នោតជាផ្លូវការ ដូចបានបញ្ជាក់ក្នុង អត្ថបទនេះ ។

ប្រធាន : លោកអ៊ុន តាំ- ហេក អ៊ុន តាំបានបំរើការងារ ដ៏យូរក្នុងផ្នែករដ្ឋបាល ប៉ូលីស និង ទាហាន ។ នៅមុន ឆ្នាំ ១៩៧០ លោកមាន មុខងារជាអភិបាលខេត្ត តាកែវ បាត់ដំបងនិងកំពង់ចាមហើយ ក៏ជាមន្ត្រីក្រសួងមហាផ្ទៃ ផងដែរ ។ លោកត្រូវបានទទួលមុខតំណែង ជាអភិបាល ខេត្តកំពង់ចាម ចំនួនពីរលើក ។ នៅក្នុងសម័យ សាធារ ណរដ្ឋលោកត្រូវបានជ្រើសតាំងជាប្រធានរដ្ឋសភាជាសមា ជិកក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋមន្ត្រី និង ជានាយករដ្ឋមន្ត្រីផងដែរ ។ នៅក្នុងឆ្នាំ ១៩៧៩ លោកគឺជាតំណាងទីមួយរបស់សម្តេច ព្រះនរោត្តម សីហនុ និងជាអនុប្រធានទីពីរនៃគណបក្ស ហ្វុនស៊ិនប៉ិច ។ គណបក្សប្រជាធិបតេយ្យត្រូវបានបង្កើត ឡើង នៅឆ្នាំ ១៩៨៦ ដោយលោក ស៊ឹម វ៉ា លោកអៀវ

ក៏ស និង លោក ឈាន វ៉ែម ។

គោលដៅ : លោកអ៊ុន តាំមានប្រសាសន៍ថា៖ បើសិនជា គណបក្សរបស់ខ្ញុំឈ្នះឆ្នោត ខ្ញុំនឹងរៀបចំឲ្យមានរដ្ឋាភិបាល ចំរុះភ្លាម ។ ខ្ញុំចង់ឲ្យ ប្រទេសធានាគោរព ព្រំដែនប្រទេស កម្ពុជា យើងដែលមានទាំងប៉ុន្មាននៅពេលដែលបារាំងចាក ចេញពីកម្ពុជា ។ យើងគ្មានមធ្យោបាយទេ ដូច្នេះយើងត្រូវ ពឹងពាក់លើ អ៊ុនតាក់ ដែលអាច នឹងជួយយើង ។ យើង គោរពកិច្ចព្រមព្រៀង សន្តិភាពក្រុងប៉ារីស យើងគោរព អព្យាក្រឹត ហើយក៏ប្រាថ្នាចង់បានចំណងមិត្តភាព ជាមួយ ប្រទេសថៃ វៀតណាម និង ឡាវផងដែរ ។ >

៩: គណបក្សប្រជាធិបតេយ្យសេរីនិយមព្រះពុទ្ធសាសនា

និមិត្តសញ្ញា : ក្បាលដំរីកាន់ផ្កា

ឈូកបីដោយនៅចំពីលើផ្កាឈូក បីមានកង់រង្វង់ពុទ្ធចក្រ កាំ៨ ។

ប្រធាន : លោកស៊ិន សានជាសេដ្ឋីទូសិក្សានៅប្រទេស បារាំង ហើយនិងជាអតីតរដ្ឋមន្ត្រី ។ លោកបានស្ថិតនៅ ក្នុងចំណោមគណប្រតិភូ កម្ពុជាដែលបានចូលរួមនៅក្នុង សន្តិសុខក្រុងហ្សឺណែវ ឆ្នាំ១៩៥៤ ហើយនិងចូលរួមក្នុង កិច្ចប្រជុំ ក្រុងប៉ារីស ឆ្នាំ១៩៥៥ ដែលបានជោគជ័យក្នុង ការបង្កើតចលនាមិនចូលបក្សសម្ព័ន្ធ ។ លោកបានបង្កើត រណសិរ្សរំដោះប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរមានសមាជិកពីររូបនៅក្នុង ក្រុមប្រឹក្សាជាតិជាន់ ខ្ពស់ គឺលោកស៊ិន សាន ហើយនិង លោក ឆៀង ម៉ូលី ។

គោលដៅ : គោលដៅចម្បងរបស់រណសិរ្សជាតិ រំដោះ ប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរ គឺ ទទួលបានការកាត់សម្លាប់យោធា របស់វៀតណាមនៅក្នុង ប្រទេសកម្ពុជា ទប់ទល់កុំឲ្យមាន

ការត្រឡប់នូវ របបប្រល័យពូជសាសន៍" ហើយនិង កំចាត់ អំពើពុករលួយ ។ បន្ទាប់ពីចុះហត្ថលេខាលើកិច្ច ព្រមព្រៀងក្រុងប៉ារីសមក រណសិរ្សជាតិរំដោះ ប្រជាពល រដ្ឋខ្មែរបានប្រែខ្លួនទៅជាគណបក្សមួយហៅកាត់ថាគណ បក្សប្រជាធិបតេយ្យសេរីនិយមព្រះពុទ្ធសាសនាក្នុងគោល បំណងដើម្បី ទទួលជ័យជំនះតាមការបោះឆ្នោត ។ គណ បក្សនេះអំពាវនាវឲ្យប្រព័ន្ធសេដ្ឋកិច្ចមួយផ្នែកទៅលើកំលាំង ទីផ្សារហើយនិង សម្ព័ន្ធសង្គមមួយ ផ្នែកទៅលើសេរីភាព ហើយនិងការទទួលខុសត្រូវទៅលើបុគ្គល ។ កត្តាទាំង ពីរនោះរួមគ្នា ដើម្បីបង្កើត " សេដ្ឋកិច្ចទីផ្សារសង្គម" មួយដែលរដ្ឋមិនត្រូវជ្រៀតជ្រែកនៅក្នុងរបបរកស៊ី ឯតំជន ទេតែរដ្ឋមានភារកិច្ចជាអ្នកកំណត់នូវក្របខ័ណ្ឌស្របច្បាប់ មួយសំរាប់ឲ្យការប្រណាំងប្រជែងគ្នាប្រព្រឹត្តទៅ ដោយ មានរបៀបរៀបរយ ។ រដ្ឋក៏ស្វែងរកផងដែរដើម្បី បំបាត់ ភាពក្រីក្រ ធានា ឲ្យបានស្ថេរភាពតម្លៃទំនិញ ហើយនិង ធានាឲ្យ បានការងារធ្វើគ្រប់ៗគ្នា ។ ប្រសិនបើគណបក្ស ប្រជាធិបតេយ្យសេរី និយមព្រះពុទ្ធសាសនា ជាប់ឆ្នោត គណបក្សនេះនឹងលើកយកវិធានការដើម្បីជួយដល់ក្រុម ជនទាំងឡាយណាដែលមិនអាចធ្វើការចិញ្ចឹម ជីវិតនោះ ។ ចំពោះកិច្ចការបរទេសវិញគណបក្សប្រជាធិបតេយ្យ សេរី និយមព្រះពុទ្ធសាសនា គាំទ្រចំពោះនយោបាយមិត្តភាព ជាមួយបណ្តាប្រទេសទាំងអស់ ដោយផ្អែកទៅលើ "សន្តិ សហវិជ្ជមាន" ការគោរពគ្នាទៅវិញទៅមកហើយ និងការ មិនជ្រៀតជ្រែកនៅក្នុងកិច្ចការផ្ទៃក្នុងរបស់រដ្ឋដទៃទៀត។ គណបក្សអំពាវនាវឲ្យមាននយោបាយអព្យាក្រឹតមួយហើយ ពុំមានសម្ព័ន្ធ យោធាជាមួយប្រទេសផ្សេងៗ លើកលែង នៅពេលណាដែលប្រទេសកម្ពុជាត្រូវការការពារខ្លួនឯងប្រក្ស ច្បាប់ហើយនិងសណ្តាប់ធ្នាប់នោះ ។ ជំហររឹងមាំរបស់ គណបក្សប្រជាធិបតេយ្យសេរី និយមព្រះពុទ្ធសាសនាស្តីពី

បញ្ហា អ្នកតាំងទីលំនៅជនជាតិវៀតណាមនៅក្នុងប្រទេស
កម្ពុជានោះរួមមានទាំងកំណត់សំគាល់ដែលយោងទៅតាម
ប្រសាសន៍លោកអៀង ម៉ូលីថា៖ " យើងត្រូវមានភាពប្រាក
ដនិយមក្នុងកម្មវិធីដែលយើងដោះស្រាយបញ្ហានេះវិធី
តែមួយគត់ដែលអនុវត្តបាននោះ គឺត្រូវរង់ចាំទាល់តែរដ្ឋា
ភិបាលថ្មីជាប់ឆ្នោតសិន" ។ នៅពេលនោះគេនឹងឯកភាពគ្នា
ដោយបង្កើតឲ្យមានគោលនយោបាយមួយ ។ បើតាមគណ
បក្សប្រជាធិបតេយ្យ សេរីនិយមព្រះពុទ្ធសាសនាជន
ជាតិវៀតណាម ដែលមកកាន់ប្រទេសកម្ពុជាដោយសារ
ហេតុផលមនុស្សធម៌ ឬសេដ្ឋកិច្ចអាចស្នាក់នៅបានប្រសិន
បើពួកគេគោរពច្បាប់នៃប្រទេសកម្ពុជា ។ ក៏ប៉ុន្តែជនជាតិ
វៀតណាមដែលពាក់ព័ន្ធទៅ នឹងសកម្មភាពយោធាឬភេរវ
កម្ម ឬទាក់ទងទៅនឹងបណ្តាញចារកម្មនោះនឹងត្រូវបញ្ជូន
ឲ្យរំលត្រឡប់ ទៅកាន់ប្រទេសគេវិញ " ។

**១០: គណបក្សសេរី
បង្រួបបង្រួមជាតិ**

និមិត្តសញ្ញា: រូបសៀវភៅបង្កើត
ឡើងដោយពួកនិស្សិតនិងបញ្ញវន្ត

មានផ្កាយប្រាំពីរជុំវិញដែលតំណាងឲ្យទ្វីបទាំងប្រាំហើយ
និងស្លឹកឈើចងក្រងទ្វីបទាំងប្រាំជាមួយគ្នាជា និមិត្តភាព
ឯកភាព ហើយនិង ការបង្រួបបង្រួមជាតិ ។
ប្រធាន: លោក សរិត វ៉ែតឪពុកម្តាយរបស់ លោកត្រូវ
កងទ័ពវៀតណាមសម្លាប់ហើយ លោកជាកុមារ កំព្រា។
លោកបានរៀនចប់សាលាមធ្យមសិក្សានៅឆ្នាំ១៩៦០ហើយ
បានចូលបំរើកងទ័ព រួចលោកបានធ្វើជាទាហានជាន់ខ្ពស់
នៅក្នុងជំនាន់លន់ ណុល ។ នៅឆ្នាំ ១៩៧៥ លោកទៅ
កាន់សហរដ្ឋអាមេរិកហើយបានទទួល សញ្ញាបត្របរិញ្ញា
ខាងផ្នែកពាណិជ្ជកម្មហើយនិងសេដ្ឋកិច្ច ។

លោកក៏បានសិក្សា ផ្នែកគីមីហើយនិងកុំព្យូទ័រផងដែរ ។
គណបក្សនេះត្រូវបានបង្កើតឡើងនៅខែវិច្ឆិកា១៩៩២ ។
នៅពេលដែលលោកមកកាន់ប្រទេសកម្ពុជា ជាលើកទីបី
លោកបានឃើញនិស្សិត និង បញ្ញវន្ត ធ្វើបាតុកម្មនៅ
ក្រុងភ្នំពេញ ដែលនាំឲ្យលោកដុះគំនិតបង្កើតគណបក្ស
នេះ ។ លោក សរិត វ៉ែត បានត្រឡប់មកវិញដើម្បីធ្វើ
ការជាមួយសមាគមន៍អន្តរជាតិហើយនិងផ្តល់ជំនួយដល់
ប្រទេសរបស់លោក ។ តាមសេចក្តីថ្លែងការណ៍របស់
គណបក្សនេះបានឲ្យដឹងថាក្រុមនិស្សិតនិងបញ្ញវន្តបានស្នើ
សុំលោកឲ្យធ្វើ ជាប្រធានគណបក្ស ។
គោលដៅ : លោកសរិត វ៉ែតមានប្រសាសន៍ថា៖ ឈ្មោ
គណបក្សរបស់លោកមានន័យថាជាការបង្រួបបង្រួម ។
បើខ្មែរមិនអាចរួបរួមគ្នា ជាគ្រួសារតែមួយគឺសេដ្ឋកិច្ចរបស់
យើងមិន អាចមានការរីកចំរើនបានទេ ហើយយើងគ្មាន
សេចក្តីសុខ គ្មានសន្តិសុខក្នុងស្រុកទេនោះយើងមិនអាច
មានការ រីកចំរើនខាងផ្នែកសេដ្ឋកិច្ចទេ ហើយបញ្ហានេះ
អាចបង្កឲ្យមានភាពក្រីក្រហើយនិងបំបែកបំបាក់ការបង្រួប
បង្រួមគ្នានៅក្នុងចំណោមជនកម្ពុជានិងបង្កឲ្យមានការបង្ខំ
ឈាម ។ ដូច្នេះការបង្រួបបង្រួមជាតិ គឺជាមូលដ្ឋាននៃអ្វី
ទាំងអស់ ។ យើងទាំងអស់គ្នាត្រូវតែ អត់ធ្មត់ លោកមាន
ប្រសាសន៍បន្ថែមទៀតថា ៖ យើងត្រូវបំភ្លេចចោលនូវអតីត
គភ៌យើង បំភ្លេចចោលនូវអំពើខុសឆ្គងដែលបង្កឡើង
ចំពោះ ឯកជនក្តី ចំពោះគ្រួសារក្តី ហើយមិនត្រូវទំលាក់
កំហុសទៅវិញទៅមក ឬចោទប្រកាន់ គណបក្ស នយោ
បាយណាតទៅទៀត ។

១១:គណបក្សរណសិរ្ស រួបរួមជាតិ ដើម្បី កម្ពុជាឯករាជ្យ សន្តិសុខក្រីក្រ និង សហប្រតិបត្តិ

និមិត្តសញ្ញា : រង្វង់មូលពណ៌ខៀវ មានព្រះឆាយាលក្សរបស់ព្រះអង្គម្ចាស់ រណាបទ្ធិដោយមានវិមានឯករាជ្យហើយ និងឆព្វស្រ្តី នៅពីក្រោយ ។

ប្រធាន : ទ្រង់នរោត្តម រណាបទ្ធិ គណបក្សហ៊្វិនស៊ីនប៊ុច ត្រូវបានសម្តេច នរោត្តម សីហនុ បង្កើតឡើងកាលពីឆ្នាំ ១៩៨១ ។ គណបក្ស នេះដើមឡើយជាអណ្តូងដោះមួយក្នុងបំណងសំដៅបញ្ចប់វត្តមានយោធា ។ គណបក្សនេះបានកែប្រែខ្លួនឯងទៅជាគណបក្សនយោបាយមួយនៅក្នុងសមាជសកលរបស់គណបក្សនៅក្នុងខែកុម្ភៈ ១៩៩២ ។ ទ្រង់រណាបទ្ធិ ត្រូវគេ តែងតាំងជាអគ្គលេខាធិការក្នុងឆ្នាំ ១៩៨៩ហើយ និងជ្រើសតាំងឲ្យធ្វើជាប្រធាននៅក្នុងសមាជខែ កុម្ភៈ ។ សម្តេច សីហនុ បានលាឈប់ពីតំណែងប្រធានាធិបតីក្នុងឆ្នាំ ១៩៨៩ ក្នុងបំណង ដើម្បី ជំរុញឲ្យមានការបង្រួបបង្រួមនៅក្នុងចំណោម ភាគីកម្ពុជាទាំងអស់ ។

គោលដៅ : សេចក្តីប្រកាសរបស់គណបក្ស បានអំពាវនាវឲ្យមានរដ្ឋាភិបាលប្រជាធិបតេយ្យ សេរីមួយដែលមានលក្ខណៈ " ពហុបក្សនិយម " ហើយនិងបែងចែករវាងអង្គការនីតិបញ្ញត្តិ នីតិប្រតិបត្តិ និងតុលាការ ។ គណបក្សនេះក៏បានអំពាវនាវផងដែរឲ្យមាន ប្រព័ន្ធសេដ្ឋកិច្ច ឆ្ពោះទៅរកទីផ្សារសហគ្រាសសេរី ។ តាមលោកអ៊ុំង ហួតនាយកចាត់ចែងយុទ្ធនាការយោសនាបោះឆ្នោតរបស់គណបក្ស ហ៊្វិនស៊ីនប៊ុច បានឲ្យដឹងថា សញ្ញាសំខាន់គឺ : ប្រជាធិបតេយ្យ និងការដែលខ្មែរស្រុះស្រួលគ្នានិងសង្គមកិច្ច ។ ដូច្នេះយើងខ្ញុំជឿជាក់ថាការគោរពកិច្ចព្រមព្រៀងក្រុងប៉ារីសរបស់ គ្រប់

ភាគីទាំងអស់នោះគឺជាមធ្យោបាយតែមួយដើម្បី ឆាំមកនូវសេចក្តីសុខចម្រើនបំផុតជូនមាតុប្រទេសយើង ។ ការឈ្លោះប្រកែកគ្នាការស្តាប់គ្នាត្រូវតែខ្មែរយើងយកទៅជាក់នៅក្រោយខ្នងដើម្បីចាប់កសាង ប្រទេសជាថ្មី ។

១២:គណបក្សកម្ពុជា រស់ឡើងវិញ

និមិត្តសញ្ញា : រូបព្រាបមួយជាតិ

មិត្តរូបនៃសន្តិភាព រូបព្រាបមានពាំ គួរស្រូបម្ហូបគ្នាដែលមានន័យថាគណបក្សនេះយកចិត្តទុកដាក់ចំពោះ កសិករដែលតំណាង ៧៥%នៃប្រជាជនប្រជាពលរដ្ឋក្នុងប្រទេសកម្ពុជាទាំងមូល ។ គណបក្សនេះក៏សង្កត់ធ្ងន់ផងដែរទៅលើនយោបាយទឹក និងនយោ បាយបែងចែកដីធ្លី ដើម្បីឲ្យកសិករគ្រប់រូបអាច មានកម្ម សិទ្ធិដីធ្លីផ្ទាល់ខ្លួន ។

ប្រធាន : លោកអ៊ុំ ជាន់ដា លោកបានទៅរស់នៅឯប្រទេសបារាំង ។ លោកជាសេដ្ឋីទូមួយរូប ។ លោកបានបង្កើតរោងចក្រស្បៀងអាហារមួយនៅប្រទេសបារាំង ជាទីដែលឈ្មោះរបស់លោកត្រូវបានគេស្គាល់សុះសាយក្នុងមជ្ឈដ្ឋានពាណិជ្ជកម្ម ។ លោកបានទទួលរង្វាន់មេដាយមាសមួយពីក្រសួង ពាណិជ្ជកម្ម ។

គោលដៅ : លោកអ៊ុំ ម៉េងថាយ ជាអគ្គលេខាធិនៃគណបក្សមានប្រសាសន៍ថា ៖ « ជាបឋមយើងចាប់ អារម្មណ៍ខ្លាំងទៅលើសិទ្ធិមនុស្សរួចបន្តពីនេះទៀតយើងមានបំណងឲ្យមាន លិខិតប្រជាធិបតេយ្យនិងរដ្ឋធម្មនុញ្ញពិតប្រាកដមួយតុបតែង ឡើងដោយឲ្យសមាជិកសភាដែល ជ្រើសតាំងដោយប្រជាជនប្រជាពលរដ្ឋ ដើម្បី បំរើប្រជាជនប្រជាពលរដ្ឋ ។ យើងអនុម័តបង្កើតឲ្យមាននយោបាយ សង្គម វប្បធម៌ សេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ ប្រជាពលរដ្ឋ ។ ប្រសិនបើយើង ជាប់ឆ្នោតនោះយើងនឹងធ្វើឲ្យ មានសេដ្ឋកិច្ចខ្លាំង

ក្រុមប្រឹក្សាដោយគ្មានបំណុលហើយបង្កើតឲ្យ មានជញ្ជីងទូទាត់ វិជ្ជមានដើម្បី អាចឲ្យយើងជួយដល់ប្រជាជន ប្រជាពលរដ្ឋបាន ។ ទន្ទឹមនឹងនេះក៏យើងអាចឲ្យមានសេដ្ឋកិច្ចសេរី មួយព្រមទាំងរចនាសម្ព័ន្ធមួយដ៏រឹងមាំសំរាប់សេដ្ឋកិច្ចនេះផងដែរ ដើម្បីចៀសវាងឲ្យ បាននូវភាពអណាធិបតេយ្យ និងភាពឥតសណ្តាប់ធ្នាប់ ។ ដោយប្រធានគណបក្សរបស់យើងមានបទពិសោធន៍ច្រើនក្នុងវិស័យនេះច្បាស់ជាលោក អាចធានាស្វែងរកសុភមង្គលជូនប្រជា ពលរដ្ឋបាន ។

ដរាបណាយើងមានសេដ្ឋកិច្ចខ្លាំងក្លាមួយយើងអាចបំពេញ នូវសេចក្តីត្រូវការរបស់ប្រជាជនប្រជាពលរដ្ឋបាន ។ យើង ក៏យកចិត្តទុកដាក់ផងដែរទៅលើផ្នែកកសិកម្ម ឧស្សាហកម្ម ហើយនិង អប់រំ ។

១៣ : គណបក្សប្រជា ធិបតេយ្យ និង អភិវឌ្ឍន៍

និមិត្តសញ្ញា : ស្រីមួយប្រុសមួយ

ម្នាក់កាន់ភ្លើងដែលជាដំណើរនៃសិទ្ធិមនុស្សនិង លិខិតប្រជា ធិបតេយ្យម្នាក់ទៀត កាន់ គូស្រូវដែលតំណាងឲ្យអភិវឌ្ឍន៍ សេដ្ឋកិច្ច ។ កាតាវិការនៃការកាន់នៅដែនរៀបនេះបង្ហាញ ឲ្យឃើញថាជន កម្ពុជាគឺជាជនកសិកម្ម ។ និមិត្តសញ្ញា ប្រកបដោយពណ៌ បៃតងនិងពណ៌លឿង ។ ពណ៌បៃតង ជានិមិត្តរូបនៃការ អភិវឌ្ឍន៍ផ្នែកកសិកម្មហើយពណ៌លឿង មានន័យច្រើន យ៉ាងគឺ សំរេចតាមពាក្យសន្យា តំណាងឲ្យ ស្បង់ចីវរ ព្រះសង្ឃនិងព្រះពុទ្ធសាសនា ហើយជាសញ្ញា លះបង់ និងសញ្ញាមិនភូតភរ ។

ប្រធាន : លោកចក់ សារឿនបានបង្កើតគណបក្សរបស់ លោកនៅព្រំដែនថៃ កាលពីខែ មករា ឆ្នាំ១៩៨៩ ជាមួយ នឹងប្អូនប្រុសរបស់លោកគឺលោកចក់ សារិកព្រមទាំង

សមាជិកចំនួន៥០ នាក់ទៀតឪពុកម្តាយរបស់លោកចក់ សារឿន ជាកសិករនៅខេត្តស្វាយរៀង ។ ពីឆ្នាំ ១៩៥៧ ដល់ឆ្នាំ១៩៦០ លោកជាប្រធានអាកាសចរជាតិ ។ ពីឆ្នាំ ១៩៦១ ដល់ឆ្នាំ ១៩៧០ លោកជាប្រធាន នៃក្រុមហ៊ុន ស៊ីម៉ង់ត៍ជាតិ ពីឆ្នាំ ១៩៧៣ ដល់ ឆ្នាំ ១៩៧៥លោកជាប្រ ធាននៃធនាគារ មួយនៅក្រុងភ្នំពេញ ។ ពីឆ្នាំ១៩៧៥ ដល់ ឆ្នាំ១៩៨១លោក រស់នៅប្រទេសបារាំង ។ ការងារនយោបាយរបស់ លោក បានចាប់ផ្តើមពីឆ្នាំ១៩៨១ ពេលដែល លោកបានផ្លាស់ មក នៅព្រំដែនថៃ កម្ពុជាដើម្បីរៀប ចំ ចលនាស៊ីប្រឆាំងនឹង វៀតណាម ។ លោកមានប្រសាសន៍ថា ៖ ខ្លួនលោកជា អ្នករួមចំណែកក្នុងការបង្កើតរដ្ឋាភិបាលចំរុះនៃកម្ពុជាប្រជា ធិបតេយ្យ ជាមួយនឹងសម្តេច សីហនុ លោកខៀវ សំផន និង លោកសិន សាន ដែលនៅក្នុងរដ្ឋាភិបាលនោះរូប លោកជារដ្ឋមន្ត្រីក្រសួង អប់រំនិង វប្បធម៌ហើយលោក ធ្លាប់ធ្វើជាអគ្គលេខាធិការ នៃគណបក្សហ៊ុនស៊ីនប៊ិច អស់ មួយរយៈ ពេលខ្លីដែរ លោកបានចំណាយពេលប៉ុន្មាន ឆ្នាំបន្ទាប់មកទៀតដើម្បី ធ្វើដំណើរនឹងបង្កើតគំរូមួយសំរាប់ គណបក្សនយោបាយ ថ្មីមួយគឺគណបក្សប្រជាធិបតេយ្យ និង អភិវឌ្ឍន៍ ។

សមាជិកផ្សេងទៀត ដែលបានបង្កើត គណបក្សនេះគឺ លោកចក់ សារិកនិងលោកស្រីសុខ សាខន ជាប្រពន្ធ របស់ លោកចក់ សារឿន ធ្លាប់ប្រកបការ ងារក្នុងវិស័យ រដ្ឋបាលនិងហិរញ្ញវត្ថុ ។ លោកចក់ សារិក អគ្គលេខាធិ នៃ គណបក្ស ប្រជាធិបតេយ្យ និង អភិវឌ្ឍន៍ ធ្លាប់បំរើក្នុង ឋានៈប្រធានពិធីការក្នុងជំនាន់ សីហនុហើយលោកក៏ ជា អតីតមន្ត្រី ហ៊ុនស៊ីនប៊ិច មួយរូបដែរ ។

គោលដៅ : ការពារសេរីភាពរបស់បុគ្គលធានាស្វ័យស្វ័យ នូវជីវិតសម្បូរបាយរបស់ពលរដ្ឋទាំងអស់គ្នាហើយធានាឲ្យមានសមត្ថភាពដោយ មិនសំដៅចំពោះភេទ វណ្ណៈ

សង្គម មុនរបរ សាសនា ឬជាតិសាសន៍ណាឡើយ ។
 គោលដៅសំខាន់របស់គណបក្សនេះគឺ ថែរក្សាការពារ
 សន្តិភាពឯករាជ្យ អធិបតេយ្យជាតិបូរណភាពដែនដីអព្យា
 ត្រិតភាពនិងឯកភាពជាតិ ។ គោលដៅចំពោះមុខគឺបង្កើត
 ឲ្យមានរបបមួយ ប្រកបដោយ លិខិតប្រជាធិបតេយ្យដែល
 គោរពដល់សិទ្ធិមនុស្សនិងសេរីភាពជាមូលដ្ឋានស្របតាម
 ប្រព័ន្ធច្បាប់មួយថែរក្សាសន្តិសុខសាធារណៈចូលរួមយ៉ាង
 សកម្មនៅក្នុងការប្រឹងប្រែង របស់សមាគមន៍អន្តរជាតិ
 ដើម្បីជំរុញកិច្ចអភិវឌ្ឍន៍ នៅប្រទេសកម្ពុជា បង្កើតឡើងនូវ
 រដ្ឋាភិបាលមួយដ៏ស្ម័គ្រចិត្ត មនុស្សធម៌ ហ្នឹងហ្ន៎ និងទៀង
 ត្រង់ជំរុញឲ្យមានតុល្យភាពក្នុងការអភិវឌ្ឍន៍ សេដ្ឋកិច្ចរៀប
 ចំកងទ័ពជាតិហើយនិងបង្កើត នូវសង្គមមួយប្រកបដោយ
 យុត្តិធម៌និងសមភាព ។

១៤ : គណបក្សខ្មែរ ជាតិនិយម

និមិត្តសញ្ញា : កងចក្រមានពន្លឺ

៨ ក្នុងរង្វង់កងចក្រនិងមាន ក្បាច់អង្គរអមសងខាង
 អក្សរខ្មែរ គ.ខ.ជ នៅខាងក្រោយ ។
 ប្រធាន : លោកគឹម ភូនវិហានជាមេចលនា តស៊ូនៅក្នុង
 ចលនាកងចក្រនៅប៉ែកខាងលិច នៃទន្លេមេគង្គ ។ ក្នុងឆ្នាំ
 ១៩៧៩ លោកត្រូវបានរៀបចំឲ្យទៅជាអគ្គនាយកដ្ឋាន
 អស្សរយៈ ពេល៨ ឆ្នាំ ។ គណបក្សនេះបានបង្កើតឡើង
 ដោយពួកសមាជិកតស៊ូដែលជាអ្នកទោសនយោបាយនៅ
 ក្នុងអំឡុងពេលរៀបចំឲ្យទៅជាគណបក្សនេះបង្កើតឡើង
 នៅឆ្នាំ ១៩៧៩ ហើយគណបក្សនៅតែជាចលនាមួយរួម
 មាន ៤ផ្នែកគឺ : ចលនាអ្នកជាតិនិយម ចលនា សេរីការ
 ចលនាព្រលឹងខ្មែរហើយនិងចលនាដ៏សក្តិកខៀវ។ក្រោយ
 ពីមេដឹកនាំទាំងនោះត្រូវបានចាប់ដាក់គុកមកពួកដៃជើងរបស់

គេរៀស ខ្លួនទៅកាន់ព្រំ ប្រទល់ខ្មែរ- ថៃ ឬបង្ខំខ្លួនចូល
 ធ្វើការជាមួយរដ្ឋសំណាចក្នុងស្រុក ។ បន្ទាប់ពីមានកិច្ចព្រម
 ព្រៀងក្នុងបរិស្ថានមកពួកគេបានប្រមូលផ្តុំគ្នាសារជាថ្មីហើយ
 ក៏បានបង្កើតគណបក្សនេះឡើង ។

គោលដៅ : លោក ភូនវិហានមានប្រសាសន៍ថា៖បើសិន
 គណបក្សយើងខ្ញុំជាប់ឆ្នោត <គណបក្សយើងខ្ញុំសំរេចយក
 គោលនយោបាយតាមរបបលិខិតប្រជាធិបតេយ្យ១០០%
 ដើម្បីរៀបចំស្រុកទេសទៅតាមការជឿនលឿនដូចប្រទេស
 នាគា នៅអរិយប្រទេស គួយយ៉ាងដូច ប្រទេសអូស្ត្រាលី
 ជប៉ុន ហើយនិងប្រទេសថៃ ។ ប្រទេសខ្មែរមានសម្បត្តិ
 ធម្មជាតិត្រប់គ្រាន់សំរាប់កសាងប្រទេស ឲ្យបានលឿន
 លឿនដើម្បីសំរេចបញ្ហានេះ យើងត្រូវមានមេដឹកនាំស្អាត
 ស្អំ យុត្តិធម៌ ហើយមានលិខិតប្រជាធិបតេយ្យពិតប្រាកដ ។

១៥: គណបក្សសា ធារណរដ្ឋសេរីនិយម

និមិត្តសញ្ញា : ត្រីសម្បជានៅ

លើផ្ទៃពណ៌ខៀវ។ ពណ៌ខៀវតំណាងប្រជាពលរដ្ឋដែល
 មានប្រជាធិបតេយ្យសេរីទូទៅគឺរៀប ស្រុកតាមរយៈការ
 បោះឆ្នោតជាមូលដ្ឋាន ។ពណ៌លឿងតំណាងសាសនា
 ហើយនិងរបបរកស៊ីកម្ម ពណ៌សតំណាងតំនិតមារយាទ
 ស្អាតស្អំ របស់ខ្មែរទូទៅ ។ ផ្កាយប្រាំតំណាងអំណាចទាំង
 ប្រាំគឺអំណាចនីតិបញ្ញត្តិ នីតិប្រតិបត្តិ តុលាការ សារពត៌
 មានហើយនិងអំណាច ប្រជាពលរដ្ឋ ។
 ប្រធាន : បិត សាំងលីមកើតនៅឆ្នាំ១៩៤៤ ក្នុងខេត្តកំពង់
 ចាម នៅទីនោះលោកបានចូលរៀនមហាវិទ្យាល័យនៅឆ្នាំ
 ១៩៦៣ ។ លោកបានរៀនចប់សាលាភូមិន្ទរដ្ឋបាលនៅឆ្នាំ
 ១៩៦៥បន្ទាប់មកលោកត្រូវបានតែងតាំងទៅសិក្សានៅប្រទេស
 បារាំង។ នៅទីនោះលោកបានសិក្សាវិទ្យាសាស្ត្រដល់ឆ្នាំ១៩៧០។

ពីឆ្នាំ១៩៦៥ ដល់ ១៩៧៥លោកបានធ្វើការនៅក្នុង នាយក
ដ្ឋានរតនាគារ នៃក្រសួងហិរញ្ញវត្ថុកម្ពុជា ហើយរវាងពីឆ្នាំ
១៩៧០ដល់១៩៧៥ លោកបានក្លាយទៅជាអគ្គនាយកទី១នៃ
ជាន់ខ្ពស់មួយរូប ។

លោកបានបញ្ចប់ការសិក្សារបស់លោកនៅសហរដ្ឋអាមេរិក
ក្នុងឆ្នាំ ១៩៨៥ ។លោកមានប្រសាសន៍ថា៖ «យើងបង្កើត
គណបក្សនេះ ពីព្រោះយើងចង់ចូលរួមនៅក្នុងការកសាង

អនាគតសង្គមទំនើប សំរាប់ កម្ពុជា »។ក្រោយឆ្នាំ ១៩៧៥
មានខ្មែរមួយក្រុមដែល បានរៀនសូត្រទៅកាន់ព្រំប្រទល់
ខ្មែរ-ថៃ បាន ចាប់ផ្តើមរៀបចំការតស៊ូតាំងពីពេលនោះមក

« ឯករាជ្យ គណបក្សសាធារណរដ្ឋសេរី និងមមើយមាន
លទ្ធផល ខ្មែរមកពីសហរដ្ឋ អាមេរិក ហើយនិង បារាំង។

នៅក្នុង គណបក្សកម្ពុជាក្រោយ យើងមានខ្មែរដែលនៅ
ក្នុងស្រុកមួយចំនួននិងអតីតអ្នកទោសនយោបាយ ។រហូត
មកទល់មុនសន្និសីទក្រុងហ្សឺណែវគណបក្សយើងបាន រៀប

ចំ គណបក្សការគាំទ្រជាច្រើនក្រោយមកយើងបានមកដល់
ទីក្រុងភ្នំពេញ ហើយនិងបង្កើតការិយាល័យនៅតាមខេត្ត
សំរាប់ចូលប្រកួតក្នុង ការបោះ ឆ្នោត » ។

គោលដៅ : លោកមានប្រសាសន៍ថា៖ តម្រូវសបញ្ជាក់ថា
គណបក្សយើងជាគណបក្សមានសមត្ថភាពយើងសូមអំ

ពេរនាំដល់បងប្អូន ទាំងអស់ ឲ្យចូលរួមនិងកសាងសង្គម
ទំនើបមួយ ។គោលការណ៍ចម្បងរបស់គណបក្សយើង

គឺត្រូវ គោរពម្ចាស់ឆ្នោតដែលជាម្ចាស់អំណាច ។ របស់
អំណាចឲ្យអ្នកដឹកនាំខាងលើដើម្បីដឹកនាំស្រុកនេះសម្រាប់ តាំង

បើអ្នកដឹកនាំនោះមិនបានបង្ហាញសមត្ថភាពសម្រាប់ បងប្អូន
អំណាចអ្នកដឹកនាំនោះវិញបានតាមការបោះឆ្នោត ។ គណ
បក្សសាធារណរដ្ឋសេរីនិងគោរពបុគ្គលជាម្ចាស់ឆ្នោត

ដើម្បីបង្កើតការងារ និងពង្រីកសេដ្ឋកិច្ចតាមតំរូវការការងារ
សេដ្ឋកិច្ច សេរី ។ ការគោរពបុគ្គលជាបញ្ហាសំខាន់ បំផុត

ក្នុងសង្គមដើម្បីរៀបចំឲ្យមានកំលាំងក្នុងស្ថាប័នសង្គមទាំង
អស់បណ្តោយឲ្យបើកសិទ្ធិឲ្យបុគ្គលប្រើបណ្តិតព្យាណាគ្រប់

យ៉ាងដើម្បីកែចំណោទដោះស្រាយចំណោទជូនសង្គមតាម
របៀប ទំនើបហើយបង្កើតឲ្យមានការទុកចិត្តរវាងអ្នកដឹក
នាំហើយ និងប្រជាពលរដ្ឋគ្រប់ស្រទាប់ក្នុងសង្គម ។

**១៦:គណបក្សកសិក
ប្រជាធិបតេយ្យសេរី
ខ្មែរ**

និមិត្តសញ្ញា : ពណ៌ខៀវផ្ទៃមេឃ ។
តំណាងឲ្យសេចក្តីសុខសន្តិភាព ដែលប្រជាជនប្រជាពល

រដ្ឋកម្ពុជាចង់បាន។រូបផ្កាយបីតំណាងឲ្យនីតិបញ្ញត្តិ នីតិប្រ
បត្តិហើយនិងអំណាច តុលាការ ។ ការស្និទ្ធិរវាងដែលមាន
នៅផ្ទៃខាង លើតំណាងឲ្យកិច្ចការទាំងអស់ក្នុងក្របខ័ណ្ឌ

រដ្ឋាភិបាល ។
ប្រធាន : លោកប៊ុន ពិសិដ្ឋ ។លោកបានទៅរស់នៅក្នុង
ជំរិតាមព្រំដែនចាប់តាំងពីឆ្នាំ ១៩៧៩ នៅទីនោះលោកគឺ

គ្របដណ្តប់នៅសាលាច្បាប់ ហើយនិងជាសាស្ត្រាចារ្យ
ខាងច្បាប់រដ្ឋបាលនៃរដ្ឋាភិបាលត្រីភាគីនៅព្រំដែន។គណ

បក្សនេះបានបង្កើតឡើងក្នុងខែកញ្ញា ១៩៨៨ ។យោងតាម
ប្រសាសន៍របស់ លោក ។ អាននាគតា ដែលជាអគ្គនាយក

ខាងការអចិន្ត្រៃយ៍របស់គណបក្សបានឲ្យដឹងថា « មូល
ហេតុដែល ពិសិដ្ឋ ធ្វើបេសកកម្មផ្នែកនយោបាយ

នៅខាងក្រៅ ប្រទេសក្រុងភ្នំពេញព្រោះលោក យល់ថា
មានគណបក្ស ខ្លះចំនួនចង់បំបាត់ឈ្មោះលោក ។ដូច្នេះ
ហើយលោកធ្វើនយោបាយដោយលាក់ខ្លួនមិនចេញមុខ
គោលដៅ : គណបក្សនេះយកចិត្តទុកដាក់ទៅលើ

ការបង្រួបបង្រួមជាតិការពារជា ចាំបាច់ សំរាប់លទ្ធិប្រជា
ធិបតេយ្យ ។ លោក អាននាគថា បានមានប្រសាសន៍ថា
៖ ខ្ញុំនឹងផ្សព្វផ្សាយការបង្រួបបង្រួមជាតិ ដោយផ្ដោតទៅ
លើចំណុចសំខាន់ ៤ យ៉ាងគឺ ៖

១ : សិទ្ធិសេរីភាពនៃប្រជាជនប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរក្នុងប្រទេស
ទាំងខ្មែរក្រៅប្រទេស ។

២ : ថ្នាក់ដឹកនាំកំពូលធ្វើសហប្រតិបត្តិការជាមួយប្រជាជន
ប្រជាពលរដ្ឋឲ្យបានជិតស្និទ្ធ ។

៣ : ចង់ឲ្យគណបក្សដទៃទៀតរួមធ្វើការជាមួយគ្នាក្នុង
ផ្ទះមួយខ្ញុំចង់ឲ្យមានតែគណបក្ស មួយពីព្រោះនេះជាការ
បង្រួបបង្រួមរវាងខ្មែរនិងខ្មែរ ដើម្បីកសាងប្រទេសជាតិឲ្យ
មានភាពជឿនលឿនតទៅអនាគត ។ របបពហុបក្សនិ
យមនឹង បណ្ដាលឲ្យមានគោលនយោបាយខុសៗគ្នាជា
ច្រើន ។ ចំណែកខ្ញុំចង់ឲ្យមានគោលនយោបាយតែមួយ
គត់ ។ មិនថាទ្រឹស្តីគណបក្សយើង ឬគណបក្សណា
មួយទៀតបើឈ្នះឆ្នោត ខ្ញុំនឹងសហការជាមួយគេជាផ្ទុយ
តែមួយ ។ យើង ធ្វើអ្វីៗដើម្បីបំរើប្រជាជនប្រជាពលរដ្ឋ
ដែលជាគ្រឹះរបស់ប្រទេសជាតិ ខ្ញុំនឹងធ្វើអ្វីៗផងដែរដើម្បី
ប្រជាកសិករ ព្រោះខ្ញុំជឿជាក់ថា ក្នុងប្រទេស កម្ពុជាអ្វីៗ
ក៏ផុសឡើងចេញពីបាតដៃរបស់ប្រជាកសិករដែរ ។

**១៧: គណបក្សម្ចាស់
នយោបាយនិងអ្នកតស៊ូខ្មែរ
និមិត្តសញ្ញា : ផែនទីខ្មែរ ។ ពណ៌
ខៀវតំណាងក្រុមភាពហើយពណ៌**

ក្រហមតំណាងសេចក្តីក្លាហាន ។ ព្រះខ្មាំងមាននិមិត្តសញ្ញា
នៃព្រះហស្តិវិហារធម៌ តំណាងឲ្យគោលការណ៍របស់ព្រះពុទ្ធ ។
ប្រធាន : លោក ព្រហ្ម នាគរាជ ។ លោកជាអតីតនាយ
ទាហាននៃកងទ័ពភាគីហ្វុនស៊ីនប៊ិច ។ លោកបានចូលសិក្សា

ក្នុងសាលាយោធានៅក្នុងទីក្រុងភ្នំពេញ ហើយបន្ទាប់មក
លោកបានបន្ត ការសិក្សានៅសាលាដាវាចរណ៍ នាទីក្រុង
ប្រេស្ត ប្រទេសបារាំង អស់រយៈពេល៤ឆ្នាំកន្លះ ។ នៅ
ឆ្នាំ ១៩៦៦លោកបានទៅជាសាយទាហានជើងទឹកហើយ
បានវិលត្រឡប់មកពីប្រទេសបារាំងដើម្បីធ្វើជាសាយទាហាន
ជើងទឹកនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ។ នៅឆ្នាំ១៩៧៥ក្នុងសម័យ
កាលលោកលន់ ណុល លោកត្រូវបានបញ្ជូនទៅសហរដ្ឋ
អាមេរិកដើម្បីចូលសិក្សាសាលានាយទាហានជាន់ខ្ពស់ ។
លោកបានស្នាក់នៅក្នុងសហរដ្ឋអាមេរិកអស់រយៈពេល ៤
ខែនៅពេលដែលគណបក្សកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យដ៏ល្អិត
បានជ័យជំនះដូច្នេះហើយបានជាលោកស្ថិតនៅទីនោះរហូត
ដល់ឆ្នាំ ១៩៨៦ ។ ពីឆ្នាំ៩៨៦ដល់ឆ្នាំ១៩៩២លោកបានធ្វើ
ការតស៊ូ នៅតាមបណ្តោយព្រំដែនថៃ-កម្ពុជាជាមួយកង
ទ័ពនៃភាគី ហ្វុនស៊ីនប៊ិច ។ លោក នាគរាជមានប្រសាស
ន៍ថា ៖ « ខ្ញុំចាប់ផ្តើមបើកគណបក្សនយោបាយរបស់ខ្លួន
ខ្ញុំផ្ទាល់អាស្រ័យដោយខ្ញុំមិនយល់ស្របជាមួយហ្វុនស៊ីនប៊ិច
ដែលទាត់ចោលបណ្តាអ្នកតស៊ូដែលបានជួយ គណបក្ស
ហ្វុនស៊ីនប៊ិច ចាប់ពីឆ្នាំ១៩៧៩ មក ។ ហេតុនេះហើយបាន
ជាខ្ញុំត្រូវបង្កើតគណបក្សនេះ ដើម្បីជួយអ្នកតស៊ូទាំងអស់
គ្នា ដែលបានខំតស៊ូ ដើម្បីរំដោះជាតិខ្មែរ ។ ខ្ញុំបានបង្កើត
គណបក្សនេះព្រោះថាក្នុងខ្លួនខ្ញុំមានឃ្លាមួយ ៖ កូនខ្មែរ
ទាំងអស់គឺជាកូនរបស់ខ្ញុំចំណែកបងប្អូនទាំងអស់ គឺជា
បងប្អូនអ្នកតស៊ូរបស់ខ្ញុំ ។ ម្យ៉ាងទៀត ដោយសារតែខ្ញុំបាន
ទទួលកំលាំងទាំងពីរប្រជាពលរដ្ឋ ឬក៏និងកំលាំងរបស់ខ្ញុំ
ក្នុងខ្លួននេះជាអ្នកតស៊ូម្នាក់កំលាំងទាំងនេះ នឹងបញ្ចេញជាក់
លំដមួយដែលខ្ញុំហៅថាកំលាំងប្រតិកម្ម » ។ កំលាំងអ្នក
តស៊ូខ្មែរធ្លាប់តែមានឈ្មោះក្នុងការច្បាំងខ្មែរសង្ឃឹមថាប្រជា
ពលរដ្ឋប្រាកដជានឹងយល់ហើយគាំទ្រគណបក្សម្ចាស់នយោបាយ
និង អ្នកតស៊ូខ្មែរ ក្នុងការច្បាំងតាមសន្តិកម្ម ។

គោលដៅ : លោកព្រហ្ម ឆាតរាជមានប្រសាសន៍ថា៖
 គណបក្សនេះនឹងបង្កើតឲ្យ មានរដ្ឋាភិបាល បង្រួបបង្រួម
 ជាតិមួយក្នុងគោលគំនិតនៃឃ្លាដែលលោកព្រហ្ម ឆាតរាជ
 បាននិយាយខាងលើនេះ ។ គណបក្សនេះគាំទ្រផងដែរ
 នូវគ្នាទីរបស់សម្តេចនរោត្តមសីហនុ ជាប្រមុខរដ្ឋនៃប្រ
 ទេសកម្ពុជានៅក្នុងសាធារណៈរដ្ឋខ្មែរមួយ ។
 ដោយឈរលើមូលដ្ឋាន សេរីភាព សេរីភាពនៅគ្រប់ទី
 កន្លែង សេរីភាពក្នុងអ្វីៗទាំងអស់ សេរីភាពក្នុងសាសនា
 សេដ្ឋកិច្ច និងក្នុងផ្នែករដ្ឋបាល ។ លោកមានប្រសាសន៍ថា៖
 « ក្នុងរបៀបគ្រប់គ្រងស្រុកទេសយើងនឹងធ្វើឲ្យមានខាង
 សភាជាតិ និងតុលាការ ។ យើងនឹង ធ្វើឲ្យផែនដីខ្មែរធំ
 ជាងធម្មតាជិតជាង ២០០០ គីឡូម៉ែត្រការ៉េ ហើយយើង
 នឹងធ្វើឲ្យដីល្បាប់ ហូរតាមទន្លេមេគង្គ ឈប់ចាក់ចោលគត
 ប្រយោជន៍ទៅសមុទ្រ ។ ខ្ញុំធ្វើឲ្យដីល្បាប់ទាំងនោះស្រោចមក
 លើដីខ្មែរដែលគ្មានជីជាតិក្នុង កំឡុងពី ១០ទៅ២០ ឆ្នាំ ។

**១៨: គណបក្សប្រជា
 ធិបតេយ្យសេរី**

និមិត្តសញ្ញា : « ដីរស់ » មាន
 សរសេរឈ្មោះគណបក្សជាអក្សរខ្មែរនិង
 អក្សរមុងគ្លេស។ នៅជុំវិញមានរង្វង់មូលពណ៌ខៀវក្រហម
 និងស ដែលជានិមិត្តរូប នៃសេចក្តីក្លាហានសេចក្តីបរិសុទ្ធ
 និងសេចក្តីទៀងត្រង់ ។
 ប្រធាន : ឧត្តមសេនីយសក់ ស៊ុតសាខន ។ លោកមាន
 ប្រសាសន៍ថា៖ ចាប់ពីឆ្នាំ ១៩៨៦ មកខ្ញុំបានសិក្សាអំពីវិជ្ជា
 ខាងយោធាហើយក៏បានបន្តការសិក្សានេះទៅទៀតនៅប្រ
 ទេសបារាំង ។ រួចខ្ញុំមានវាសនាចូលទៅធ្វើជាអង្គប្រឹក្សា
 ស្នងការការប្រទេស និ ងអង្គប្រឹក្សាស្នងសន្តិសុខជាតិ ។
 ខ្ញុំបានចូលរួមចុះសន្និសីទក្រុង ហ្សឺណែវ ឆ្នាំ១៩៩៤ ស្តី

អំពីសន្តិភាពនៃបណ្តា ប្រទេសក្នុងភូមិភាគឥណ្ឌូចិនហើយ
 ខ្ញុំក៏បានចូលរួមក្នុងសន្និសីទនៃប្រទេសមិនចូលបក្សសម្ព័ន្ធ
 ផងដែរនៅទីក្រុង បែលហ្គ្រាតនៃប្រទេសយូហ្គោស្លាវី ។
 នៅមុនឆ្នាំ ១៩៧៥ ខ្ញុំបាន ទទួលតំណែង ជាអនុរដ្ឋមន្ត្រី
 ទីមួយទទួល បន្ទុក ខាងកិច្ចការការពារជាតិ ។ ហើយនៅ
 ពេលដែលខ្មែរក្រហមបានជ័យជំនះនៅឆ្នាំ ១៩៧៥ខ្ញុំក៏ត្រូវ
 ជំរឿសម្ព័នបណ្តោះអាសន្នទៅ សហរដ្ឋអាមេរិក ។ ដល់
 មកឆ្នាំ១៩៨១ខ្ញុំចូលរួមកកាន់កងទ័ពរណសិរ្សជាតិរំដោះ
 ប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរក្នុងថាងៈជាទីប្រឹក្សាយោធារបស់ឯកឧត្តម
 ប្រធាន ហើយក្រោយមកទៀតក៏បានឡើងថាងៈជាអគ្គមេ
 បញ្ជាការនៃកងទ័ពរណសិរ្សជាតិរំដោះប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរ ។
 ភារកិច្ចរបស់លោកឧត្តមសេនីយ រូបនេះរួមមានចាប់តាំងពី
 ឆ្នាំ ១៩៨៦ លោកមានតួនាទីជាអគ្គមេបញ្ជាការនៃ កងទ័ព
 ជាតិ រំដោះប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរ ។ ហើយនៅ នៅឆ្នាំ១៩៩០
 លោកបានបង្កើត គណបក្សប្រជាធិបតេយ្យសេរីនៅក្នុង
 តំបន់ត្រួតត្រា ដោយកងទ័ពនៃភាគីរណសិរ្សជាតិរំដោះ
 ប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរ ។ លោកឧត្តមសេនីយមានប្រសាសន៍
 បន្ថែមទៀតថា៖ កងទ័ពជាតិរំដោះប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរ និងប្រ
 ជាពលរដ្ឋដែលរស់នៅក្នុងជុំវិញ តាមបណ្តោយព្រំប្រទល់
 ខ្មែរ-ថៃ បានព្រមព្រៀងគ្នាបង្កើតគណបក្សប្រជាធិបតេ
 យ្យសេរីឡើង ក្នុងគោលបំណងបញ្ចប់សង្គ្រាមនៅកម្ពុជា
 ដែល ជាការឆ្លើយតបទៅនឹងសហគមន៍អន្តរជាតិ ។
 «សន្តិភាពត្រូវតែមានដល់ស្រុកខ្មែរ ដើម្បីជាកិច្ចធានាដល់
 អនាគតរបស់យុទ្ធជននិងប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរស៊ីលទាំងអស់
 បន្ទាប់ពីមានកិច្ចព្រងព្រៀងក្រុងប៉ារីស ក្រោយពេលឈប់
 ច្បាំងគ្នា យើងត្រូវតែប្រយុទ្ធបន្ត ៀតលើវិវាទយោធាយុ
 ដើម្បីបំបាត់ប្រយោជន៍ប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរនិងស្រុកខ្មែរ»
 គោលដៅ : ការផ្សះផ្សារគ្នានិងរួបរួមរវាងខ្មែរនិងខ្មែរ
 យោលតាមប្រសាសន៍របស់លោកប្រធាន បានឲ្យដឹងថា

៖ គណបក្សនេះមិនចាត់ទុកថា គណបក្សដទៃជាសត្រូវ
របស់ខ្លួនឡើយគឺចាត់ទុកជាគណបក្សនយោបាយ ដែល
មានជំហរ នយោបាយខុសប្លែកគ្នាហើយដែលកំពុងប្រឹង
ប្រែងដើម្បីបង្កបង្កើនផ្សេងៗទៀតនិងចាប់ដៃគូធ្វើការដើម្បី
ស្ថាបនាប្រទេស ។ លោកប្រធាន មានប្រសាសន៍ថា ៖
ជនកម្ពុជាដែលរស់នៅខាងក្នុងនិងខាងក្រៅប្រទេសកម្ពុជា
បងប្អូនយើងមួយចំនួនដែលរស់នៅសហរដ្ឋអាមេរិក ប្រ
ទេសបារាំងប្រទេសអូស្ត្រាលី ក៏បានចូលរួមក្នុងគណបក្ស
របស់យើងដែរហើយត្រៀមខ្លួន ដើម្បីចូលមកជួយធ្វើការ
ងារក្នុងក្របខណ្ឌនៃការបង្កើតជាតិយើងឲ្យមានភាព
រុងរឿង ចម្រើនចំរើន ។

១៩ : គណបក្ស សាធារណរដ្ឋប្រជាធិប តេយ្យ ខ្មែរ

និមិត្តសញ្ញា : រូបព្រះគោ ។
ប្រធាន : លោក គឹមកេតថាវី កើតនៅទី ក្រុងភ្នំពេញ
ឆ្នាំ១៩៤១ ។លោកបានបញ្ចប់ការសិក្សានៅសាលាសិល្បៈ
និងមុខរបរ «Ecole Des Art et Metiers» ។ លោកបាន
បន្តការសិក្សាបន្ថែមទៀត នៅសហរដ្ឋអាមេរិក ពីឆ្នាំ
១៩៦៣ ដល់ឆ្នាំ ១៩៦៨ ដំបូងសិក្សានៅទីក្រុងវ៉ាស៊ីន
តោនហើយបន្តបម្រើនៅទីនោះមហាវិទ្យាល័យ
ឡូសអង់យេឡីស Los Angeles ដែលនៅទីនោះលោក
បានសិក្សាអំពីមុខវិជ្ជាវិស្វកម្មសាស្ត្រ ។ចាប់តាំងពី
ឆ្នាំ១៩៦៨ ដល់ឆ្នាំ១៩៧៥ លោកបានធ្វើការជា វិស្វកររដ្ឋ
ករទឹកនៅទីក្រុងភ្នំពេញ ។ នៅពេលល្ងាចលោកបានផ្លាស់
ទីកាន់ទៅបង្រៀនរូបវិទ្យា និងគីមីវិទ្យា នៅវិទ្យាល័យ
ខ្មែរ-អង់គ្លេស ។លោកមានប្រសាសន៍ថា៖នៅពេលដែល
លោកបានអញ្ជើញទៅកាន់ ប្រទេសវៀតណាមនិងថៃក្នុង

បេសកកម្មទិញសម្ភារៈបរិក្ខារ ឆ្នាំ ១៩៧៥ទទួលបានជំនួយ
ប្រទេសកម្ពុជាត្រូវធ្លាក់ទៅក្នុង របបប៉ុល ពត ។នៅពេល
នោះលោកក៏បានវិលត្រឡប់ទៅ កាន់សហរដ្ឋអាមេរិកវិញ
រហូតដល់ ឆ្នាំ១៩៩០ លោកបានប្រកបមុខរបរលក់ប្រេង
គំនួន៖ នៅ ឡូសអង់យេឡីស Los Angeles រដ្ឋកាលី
ហ្វ័រញ៉ា California ។លោកគឹម កេតថាវី មានប្រសាស
ន៍ថា៖ ខ្ញុំត្រឡប់មកប្រទេសកម្ពុជា ដើម្បីស៊ើបសួររក
ត្រួតសារ ។នៅឆ្នាំ ១៩៩០ខ្ញុំរកមិន ឃើញសមាជិកណា
ម្នាក់ របស់ត្រួតសារខ្ញុំ ប៉ុន្តែនៅឆ្នាំ ១៩៩១ខ្ញុំត្រឡប់មកក្នុង
ទៀតក្រុងមានភ័ព្វវាសនានិងរក ឃើញ ។ ខ្ញុំបានឃើញ
ប្រជារាស្ត្រធ្លាក់ខ្លួនយ៉ាងខ្លាំង៖

ទី១ :គ្មានសេរីភាព
ទី២ :ឃើញមានប្រជាជនមិនមែនជាសាសន៍ជាតិខ្មែរ ចូល
មកទម្រាននៅលើប្រទេសកម្ពុជារឿងនេះហើយដែលជំរុញ
ខ្ញុំឲ្យបង្កើតគណបក្ស នេះឡើង ។
គោលដៅ : លោកគឹម កេតថាវី មានប្រសាសន៍ថា៖
នៅសហរដ្ឋអាមេរិក សត្រូវទីមួយគឺលិខិតកុម្មុយនីស្តដែល
ធំបំផុតលើពិភពលោក-គឺប្រទេសរុស្ស៊ី ។ ដូច្នេះដើម្បី កុំ
ឲ្យមានលិខិតកុម្មុយនីស្តបន្តទៀតនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជាខ្ញុំចង់
យករបបសេរីមួយ ដើម្បីផ្តល់រាល់របបកុម្មុយនីស្ត នៅក្នុង
ស្រុកខ្មែរនេះ ។ គណបក្សខ្ញុំនឹង ប្រឆាំងអំពើពុករលួយ
ការរំលោភលើសិទ្ធិមនុស្ស និងអំពើទាំងឡាយណាដែល
នាំឲ្យផ្ទុយពីផលប្រយោជន៍ជាតិនិងធ្វើឲ្យខាតបង់ នូវឧត្តម
ប្រយោជន៍ជាតិ និងពលរដ្ឋការជ្រៀតជ្រែករបស់ប្រទេស
មកលើកម្ពុជានិងការវិលត្រឡប់មកវិញនូវរបបប្រល័យពូជ
សាសន៍ខ្មែររបស់ខ្មែរកុម្មុយនីស្ត ។

២០:គណបក្សសភា ជាតិខ្មែរ

និមិត្តសញ្ញា : រូបសៀវភៅគម្ពីរធម្មនុញ្ញបង្ហាញអំពីគោលបំណងរបស់គណបក្សក្នុងការយកច្បាប់ជាធំហើយនិងឲ្យមានជំនឿថាធម្មនុញ្ញជាមូលដ្ឋានច្បាប់ដ៏សំខាន់បំផុត ។

ប្រធាន : លោកយី តាំងលីម ។ លោកយី តាំងលីមធ្លាប់មានអាជីពនៅក្នុងឆាកនយោបាយខ្មែរជាយូរមកហើយចាប់ផ្តើមធ្វើនយោបាយជាមួយនិងខ្មែរ ឥស្សរៈតាំងតែពីនៅវ័យក្មេង ។ លោកមានប្រសាសន៍ថា៖នៅក្នុងអាជីពនយោបាយរបស់ខ្ញុំរឿងមួយដែលខ្ញុំស្វែងរក នោះគឺសេរីភាពនិងប្រជាធិបតេយ្យ ។ ក្នុងពេលដែលខ្ញុំបានចូលរួមក្នុងចលនាឥស្សរៈនោះគឺខ្ញុំចង់បាន ឯករាជ្យ សេរីភាព និងប្រជាធិបតេយ្យ ។ បន្ទាប់ពីចលនានេះត្រូវបានរំលាយ ខ្ញុំបានទៅជាវិស្វកម្មករហើយទទួល បន្ទុកកិច្ចការដ៏ធំ ឆ្នាំ១៩៧៥ ខ្ញុំបានទៅនៅប្រទេសកាណាដា ហើយមិនធ្វើ នយោបាយអ្វីទាំងអស់ ។ រហូតដល់ថ្ងៃដែលមានសន្និសីទក្រុងប៉ារីស និងការត្រួតពិនិត្យរបស់ អង្គការសហប្រជាជាតិផងនោះខ្ញុំបានគិតថានេះជាឱកាស ដ៏ល្អមួយដល់ប្រទេសខ្មែរយើង

អាចនិងឃើញសេរីភាពនិង ប្រជាធិបតេយ្យ ។ ដូច្នេះហើយបានជាខ្ញុំសំរេចចិត្តជាមួយមិត្តភក្ត្រដែលនៅប្រទេសក្រៅរួមធ្វើការទាំងអស់គ្នាដើម្បី អនុវត្តកិច្ចព្រមព្រៀងទីក្រុង ប៉ារីស នេះ ។

គោលដៅ : លោកប្រធានរូបនេះមាន ប្រសាសន៍ថា៖ ជាមួយនិងការពិសោធន៍របស់យើងដែលមានសំណាងទៅរៀនឯបរទេសព្រមជាមួយកំរិតការចេះដឹងរបស់យើង ។ យើងគិតថាយើងបានស្គាល់ច្បាស់អំពីសេរីភាពនិងលិទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យ ។ អាទិភាពចំបងនៃគោលនយោបាយរបស់យើងគឺ៖ រៀបចំអ្នកស្រុកខ្មែរឲ្យបានទៅជាម្ចាស់ស្រុកក្នុងគ្រប់វិស័យនិងគ្រប់កម្មវិធីទាំងអស់ ។ យើងមានកម្មវិធីបង្រៀនហ្វឹកហ្វឺនប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរឲ្យយ៉ាងណាដើម្បីឲ្យខ្មែរក្លាយ ទៅជាមនុស្សសេរីថ្លៃថ្នូរ ។ នៅក្នុងន័យនយោបាយនៅពេលណាដែលខ្មែរទៅជាមនុស្សសេរីគេនឹងអាចរៀបចំសេដ្ឋកិច្ចសេរី ហើយអាចរៀបចំក្នុងសង្គមខ្មែរដើម្បីឲ្យខ្មែរស្គាល់សេចក្តីសុខ និង សន្តិភាព ។

សន្និកម្មោតលោកអ្នក

បោះជាសម្ងាត់